

Rapport

Verkenning Opdrachtbevestiging

Vijf handreikingen voor het sluitstuk van het
opdrachtaanvaardingsproces

Oktober 2024

Inhoudsopgave

In het kort	3
1 Breng effect en passendheid van de pensioenregeling ook los van de transitie in kaart	5
2 Ga in op zowel individuele elementen als de pensioenregeling als geheel	6
3 Werk effecten uit, ook voor niet-gemiddelde deelnemers en specifieke situaties	7
4 Werk de onderbouwing van de passendheid uit en ga in op overwegingen pensioenfonds	9
5 Toets of het document te volgen is voor de lezer	10
Toezicht en onderzoeksverantwoording	12
Tot slot	13

In het kort

Sinds 1 juli 2023, met de wijziging van de Pensioenwet door de inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen (Wtp), dienen pensioenfondsen een opdrachtbevestiging op te stellen bij een nieuwe of gewijzigde pensioenregeling. Hierin informeert het pensioenfonds de partijen die betrokken zijn bij de totstandkoming van de pensioenregeling, de sociale partners, over onder meer de gemaakte keuzes in de pensioenregeling en de gevolgen daarvan voor deelnemers.^{1, 2} De AFM heeft verkennend onderzoek gedaan naar de opdrachtbevestiging van tien koplopers en is overwegend positief. Met deze publicatie beoogt de AFM de partijen die bezig zijn met de opdrachtbevestiging een handreiking te geven, zodat zij de invulling naar nog een hoger niveau kunnen tillen.

Opdrachtbevestiging vormt door compleet beeld een ankerpunt in de tijd

Tijdens het opdrachtaanvaardingsproces maakt het pensioenfonds keuzes over de inrichting van de pensioenregeling, in het verlengde van de reeds door sociale partners gemaakte keuzes en doelstellingen. In de praktijk is hier veelal sprake van een gezamenlijk en iteratief proces. De opdrachtbevestiging vormt het formele sluitstuk van het opdrachtaanvaardingsproces en heeft tot doel een gezamenlijk gedragen beeld van de opdracht te formuleren. Het geeft een compleet beeld van de uiteindelijke inrichting van de pensioenregeling en de overwegingen daarbij. Op deze manier is voor alle betrokkenen inzichtelijk wat de werking van de losse en gezamenlijke onderdelen is, en vormt het ook een ankerpunt in de tijd om later op terug te kunnen grijpen.

Welke keuzes heeft het pensioenfonds gemaakt, wat is de uitwerking daarvan voor (groepen) deelnemers en in welke mate past de gekozen invulling bij de populatie van het pensioenfonds? In een pensioenstelsel met individuele vermogens waarin op voorhand een compleet contract is ingericht (dus weinig tot geen discretionaire ruimte voor het bestuur) is dit des te belangrijker. Kortom: de opdrachtbevestiging is een (niet openbaar) informatiedocument dat zorgt voor een gedeeld beeld van alle partijen, en voorkomt daarmee verrassingen en discussie achteraf.

Verkennend onderzoek in navolging op leidraad geeft overwegend positief beeld en levert bruikbare inzichten en tips op

Vorig jaar publiceerde de Autoriteit Financiële Markten (AFM) de leidraad opdrachtbevestiging, met daarin de verwachtingen bij de door pensioenfondsen op te stellen opdrachtbevestigingen en de focus van haar toezicht.³ In 2024 heeft de AFM een verkennend onderzoek uitgevoerd naar de eerste daadwerkelijk opgestelde opdrachtbevestigingen. In dit onderzoek is gesproken met partijen uit de sector en zijn de opdrachtbevestigingen van tien koplopers beoordeeld en besproken.

Over het algemeen is de AFM positief over de invulling die de onderzochte pensioenfondsen hebben gegeven aan hun opdrachtbevestiging, ook gelet op het feit dat deze pensioenfondsen nog niet beschikten over concrete voorbeelden om zich op te baseren. Omdat dit de eerste keer dat invulling wordt gegeven aan deze verplichting, ziet de AFM logischerwijs ook zaken die een volgende keer beter kunnen.

¹ Met sociale partners wordt in dit rapport bedoeld op de vertegenwoordigers van werkgevers of werkgeversverenigingen, werknemers of werknemersverenigingen, beroepspensioenverenigingen of deelnemersverenigingen.

² Met deelnemers wordt bedoeld op deelnemers, gewezen deelnemers, andere aanspraakgerechtigden en pensioengerechtigden.

³ Zie: [Leidraden en beleidsregels \(afm.nl\)](https://www.afm.nl/leidraden-en-beleidsregels)

De meeste pensioenfondsbestuurders ervaren de opdrachtbevestiging als een logische en nuttige toevoeging aan het proces van opdrachtaanvaarding

De opdrachtbevestiging wordt door het merendeel van de gesproken pensioenfondsbestuurders als een positieve toevoeging te zien, ondanks de ermee gepaard gaande inspanning. Zij geven onder meer de volgende redenen:

- De opdrachtbevestiging is een veelomvattend naslagwerk. Het stelt ook toekomstige bestuurders, die niet betrokken waren bij de inrichting of wijziging van een pensioenregeling, in staat om terug te lezen waarom keuzes zijn gemaakt. Bestuurders die niet betrokken waren bij het opstellen van de opdrachtbevestiging onderschrijven dit beeld.
- De opdrachtbevestiging helpt pensioenfondsbestuurders bij het bewaken en de uitoefening van hun eigen rol en verantwoordelijkheden in een langer lopend proces waarin soms intensief met sociale partners wordt samengewerkt. Hiermee kunnen zij vastleggen hoe zij hun taak hebben vervuld.

De invulling van de opdrachtbevestiging verschilt tussen pensioenfondsen

De exacte invulling van het proces van de totstandkoming van een regeling verschilt tussen pensioenfondsen. Het type pensioenfonds speelt hier een belangrijke rol bij. Bij een beroepspensioenfonds is geen sprake van onderscheid tussen werkgever en -nemer, bij een ondernemingspensioenfonds is de afstand tussen pensioenfonds en werkgever en -nemer veelal kleiner dan bij een bedrijfstakpensioenfonds met meerdere werkgevers, en bij een algemeen pensioenfonds is sprake van meerdere kringen met elk hun eigen pensioenregeling. Vanwege deze verschillen is het logisch dat de opdrachtbevestiging grotendeels vormvrij is. Zo kunnen pensioenfondsbestuurders de vereiste informatie aan sociale partners aanbieden op een manier die zij het meest passend achten. Dat betekent echter ook dat zij zelf een afweging moeten maken, bijvoorbeeld ten aanzien van de manier en het moment waarop de informatie wordt gedeeld met sociale partners.

Belangrijk is dat bestuurders bij het opstellen de doelen van de opdrachtbevestiging voor ogen houden, namelijk: 1) het samenbrengen van de door het pensioenfonds gekozen inrichting van de opdracht en de onderbouwing daarvan, en; 2) borgen dat sociale partners en pensioenfonds op voorhand hetzelfde beeld hebben bij de opdracht en de consequenties van onder meer arbeidsvoorwaardelijke keuzes.⁴

Voordeel doen met vijf handreikingen

Na de hierboven opgenomen overkoepelende observaties gaat het vervolg van dit rapport in op vijf handreikingen voor een gedegen opdrachtbevestiging. De AFM hoopt dat de ervaringen van de eerste pensioenfondsen die de opdrachtbevestiging opstellen waardevol zijn voor de pensioenfondsen die dit nog moeten doen. Uit de gezamenlijke Wtp-monitoringsvragenlijst van AFM en DNB blijkt dat een grote groep pensioenfondsen en -kringen verwacht in het najaar van 2024 hun opdrachtbevestiging af te ronden.⁵ Het voornaamste doel van deze publicatie is dan ook om deze partijen proactief van meer informatie te voorzien en houvast te geven. Om die reden staan de bevindingen, goede voorbeelden en aandachtspunten uit de verkenning in deze publicatie centraal.

⁴ Staatsblad 2023, 217, p. 56.

⁵ [Wtp-uitvraag: piek opdrachtbevestiging eind 2024 \(afm.nl\)](#)

1 Breng effect en passendheid van de pensioenregeling ook los van de transitie in kaart

De opdrachtbevestiging geeft een beeld van de overwegingen bij, en effecten van, de inrichting van de nieuwe pensioenregeling. Daarnaast wordt, indien van toepassing, ook de evenwichtigheid van de transitie naar de nieuwe pensioenregeling onderbouwd. De AFM benadrukt dat voor een goed beeld van de werking van de pensioenregeling de deelnemereffecten van de gemaakte keuzes in de nieuwe pensioenregeling ook moeten worden uitgewerkt zonder de transitie-effecten. Dat wil zeggen, los van effecten van invaren en compensatie die wordt geboden voor de gevolgen van het afschaffen van de doorsneesystematiek. Op deze wijze wordt voorkomen dat effecten van de nieuwe pensioenregeling pas later inzichtelijk worden, omdat zij in de opdrachtbevestiging overschaduwd werden door transitie-effecten.

Daarom moeten zowel het verzoek tot invaren als de nieuwe pensioenregeling door het pensioenfonds op hun eigen merites worden beoordeeld. Het kan immers zo zijn dat, door de compensatie die wordt geboden, de overgang naar de nieuwe pensioenregeling voor bestaande deelnemers andere (gunstigere) gevolgen heeft dan voor nieuwe toetreders. Door in de opdrachtbevestiging in te gaan op de nieuwe pensioenregeling als zodanig, zonder eventuele compensatie- en invaareffecten, is voor alle betrokken partijen inzichtelijk wat de consequenties zijn van en welke keuzes zijn gemaakt bij de inrichting van de pensioenregeling.

In het verkennend onderzoek ziet de AFM ook dat de effecten van de pensioenregeling als geheel in bepaalde gevallen enkel worden uitgewerkt als procentueel verschil ten opzichte van de huidige pensioenregeling. Hoewel het logisch kan zijn dat pensioenfonds deze vergelijking maken, betekent een vooruitgang ten opzichte van de huidige pensioenregeling niet noodzakelijkerwijs dat de nieuwe pensioenregeling passend is. De AFM verwacht dan ook dat pensioenfonds in de opdrachtbevestiging de deelnemereffecten van de nieuwe pensioenregeling in ieder geval ook op zichzelf uitwerken.

Tip(s) op basis van goede voorbeelden die de AFM heeft gezien in het onderzoek:

- Werk met maatmensen om de effecten van zuiver de nieuwe pensioenregeling inzichtelijk te maken. Bijvoorbeeld een deelnemer die kort na de transitie in dienst komt en daardoor niet wordt geraakt door transitie-effecten.

2 Ga in op zowel individuele elementen als de pensioenregeling als geheel

Om aan de wettelijke vereisten te voldoen moeten pensioenfondsen zowel de gehele pensioenregeling als de in artikel 28d, eerste lid, Besluit uitvoering Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling (BuPw) opgenomen elementen afzonderlijk beoordelen. In haar onderzoek ziet de AFM dat sommige pensioenfondsen in hun opdrachtbevestiging slechts informatie over de pensioenregeling als geheel verschaffen, en niet ingaan op de effecten en de onderbouwing van de mate van passendheid van alle afzonderlijke onderdelen.

Een voorbeeld dat de AFM als onvoldoende beschouwt is het volgende:

- Een pensioenfonds geeft in de opdrachtbevestiging aan dat ‘de onderdelen onlosmakelijk deel uitmaken van de pensioenregeling. De effecten per onderdeel zijn derhalve niet afzonderlijk maar gecombineerd meegenomen in de effecten van de pensioenregeling op de pensioenverwachting.’

***Waarom?** Hiermee wordt niet voldaan aan de wettelijke vereisten. Het los beschouwen van de individuele elementen kan waardevolle inzichten opleveren die minder of niet tot uiting komen als alleen de pensioenregeling als geheel wordt bekeken. Bijvoorbeeld doordat tegengestelde effecten elkaar vaak, maar niet in alle situaties, opheffen. Door elementen wel los te beschouwen kan het pensioenfonds een weloverwogen en onderbouwde keuze maken tussen de verschillende inrichtingskeuzes per element. Denk bijvoorbeeld aan een spreidingstermijn van 3, 5 of 10 jaar in de uitkeringsfase: welke effecten hebben de verschillende keuzes en hoe werken deze door in de effecten van de regeling?*

Andersom ziet de AFM ook dat sommige pensioenfondsen een wat beknoptere toelichting van de pensioenregeling als geheel hebben uitgewerkt. Indien de toelichting op de losse onderdelen van de pensioenregeling diepgaand van aard is, kan onder omstandigheden worden volstaan met een wat kortere uiteenzetting van de effecten en passendheid van de gehele pensioenregeling. Het is aan het pensioenfonds zelf om hier een afweging in te maken.

Ten aanzien van de uit te werken individuele elementen merkt de AFM op dat in het BuPw enkel over toedelingsregels wordt gesproken. Dat is een term die bij de solidaire premierregeling (SPR) past. Waar het gaat om de flexibele premierregeling (FPR), zijn de lifecycles en het collectief toedelingsmechanisme equivalent aan de toedelingsregels in de SPR. Zij dienen daarom in de opdrachtbevestiging uitgewerkt te worden. Bij andere individuele elementen die verschillen tussen de SPR en de FPR, de solidariteits- of risicodelingsreserve en het projectierendement of de vaste daling, is dit in het BuPw ook aangegeven.

3 Werk effecten uit, ook voor niet-gemiddelde deelnemers en specifieke situaties

Een gedegen toelichting op de deelnemereffecten maakt de gevolgen van de gemaakte keuzes bij de inrichting van de pensioenregeling concreet, en geeft de lezer van de opdrachtbevestiging gevoel bij de werking en mogelijke gevolgen van overwogen en gekozen optie(s). Het gebruik van maatmensen en aandacht voor specifieke scenario's en/of life-events zorgt ervoor dat niet alleen gekeken wordt naar gemiddelde uitkomsten. Op deze wijze wordt daadwerkelijk inzicht verschaft in de werking van de pensioenregeling en kan het pensioenfonds vervolgens gefundeerd uitspraken doen over de mate van passendheid.

Ga daarbij niet alleen in op effecten voor actieven, slapers en/of gepensioneerden, maar belicht ook potentieel nadelige effecten voor specifieke groepen of in specifieke situaties. Ook in het geval van een relatief homogene samenstelling van de deelnemerspopulatie kan hier sprake van zijn. Zo kan er voor (groepen van) individuen sprake zijn van zowel een afwijkende uitkomst ten aanzien van de effecten van de inrichting van de pensioenregeling als de passendheid van de pensioenregeling. Omdat pensioenregelingen collectief zijn, zal een pensioenregeling nooit voor iedere deelnemer in iedere situatie perfect passen. Inzicht in voor welke groepen of in welke situaties de pensioenregeling mogelijk minder passend kan zijn, of risicovoller is, is belangrijk zodat het meegenomen wordt in de besluitvorming en het pensioenfonds hier desgewenst opvolging aan kan geven in gerichte communicatie en keuzebegeleiding. Onderstaand kader bevat voorbeelden uit het verkennend onderzoek van uitgewerkte situaties en segmentaties van deelnemers.

Voorbeelden uit het onderzoek t.a.v. uitwerking individuele elementen

De risicohouding en de toedelingsregels:

- Inzicht in de jaar-op-jaar volatiliteit van het vermogen en/of de uitkering.
- De mogelijkheid van, en kans op, een vermogen van nul als de leenrestrictie wordt opgeheven.

De regels ten aanzien van de solidariteits- of risicodelingsreserve:

- De gevolgen bij individuele waardeoverdracht.
- De gevolgen voor (jongere) deelnemers als nieuwe instroom in het pensioenfonds stopt.
- De kans op het leegraken van de solidariteitsreserve (inzicht vanuit de saldo baten/lasten-analyse).

Het projectierendement of de vaste daling:

- De gevolgen voor de kans op verhogingen en verlagingen.
- De gevolgen voor het uitkeringsverloop en de inflatiebestendigheid van de uitkering.
- De toegenomen kans op ontoereikende uitkeringen op hogere leeftijd bij een opslag op het projectierendement.

De spreidingssystematiek:

- De (verminderde) aansluiting op economische ontwikkelingen.
- De lagere resulterende uitkering bij opeenvolgende negatieve rendementen.

De collectieve uitkeringsfase:

- De gevolgen voor het uitkeringsverloop van een deelnemer die toetreedt tot de uitkeringsfase.
- De werking en gevolgen van de zogeheten 'backstop'.

Voorbeelden uit het onderzoek t.a.v. segmentaties

- Onderscheid naar deelgroepen 'blijvers' en 'doorstromers'.
- Specifieke aandacht voor deelnemersgroepen die opvielen in het RPO (bijv. 'wens tot zeer weinig risico' of 'zeer weinig risicodraagvlak').
- Speciale aandacht voor nabestaanden.

Pensioenfondsen hoeven niet met alle mogelijkheden rekening te houden, maar het is van belang dat sociale partners in de opdrachtbevestiging worden meegenomen in voor de hand liggende afwegingen. Juist omdat pensioenregelingen worden ingericht voor de lange termijn en er beperkt ruimte is om tussentijds bij te sturen, is het van belang dat alle betrokken partijen een beeld hebben van de mogelijke gevolgen van keuzes die zijn gemaakt.

Tip(s) op basis van goede voorbeelden die de AFM heeft gezien in het onderzoek:

- Start bij het inzichtelijk maken van de effecten met een korte toelichting op de werking van het element, de keuzemogelijkheden die er zijn voor invulling, en een beschrijving van de globale effecten.
- Maak gebruik van een set maatmensen die recht doet aan de verscheidenheid binnen de deelnemerspopulatie.
- Toon niet alleen de effecten van de gekozen invulling, maar ook van andere overwogen opties.
- Heb extra aandacht voor gevolgen bij life-events en bijbehorende keuzemogelijkheden.
- Beperk de informatie niet alleen tot de gemiddelde uitkomst, maar laat juist ook zien wat in extremere scenario's gebeurt. Deterministische scenario's kunnen hierbij helpen.

Een voorbeeld van een uitwerking die de AFM als onvoldoende beschouwt:

- Een pensioenfonds benoemt in de opdrachtbevestiging alleen dat in een ALM-studie de effecten zijn beoordeeld.

Waarom? Hiermee wordt enkel duidelijk gemaakt dat de effecten zijn beoordeeld, maar wordt de lezer niet meegenomen in wat de effecten zijn.

4 Werk de onderbouwing van de passendheid uit en ga in op overwegingen pensioenfondsen

Binnen de kaders van de opdracht die sociale partners meegeven, zijn pensioenfondsen zelf aan zet om de pensioenregeling verder in te richten. De verschillende mogelijkheden worden uitgewerkt en geanalyseerd en vervolgens wordt een weloverwogen keuze gemaakt. Daarbij spelen de in kaart gebrachte effecten voor individuele deelnemers een belangrijke rol, maar ook overwegingen zoals uitlegbaarheid en uitvoerbaarheid. Uiteindelijk is het pensioenfonds zelfstandig verantwoordelijk voor de onderbouwing van de mate van passendheid van de pensioenregeling voor de deelnemers. Het is daarom belangrijk de overwegingen van het pensioenfonds zelf bij de gemaakte keuzes vast te leggen.

Hoe pensioenfondsen de mate van passendheid onderbouwen, is grotendeels vormvrij. De opdrachtbevestiging moet wel bepaalde inhoudelijke elementen bevatten. Pensioenfondsen moeten in ieder geval verantwoorden waarom zij bepaalde keuzes hebben gemaakt en hoe de consequenties van die keuzes voor verschillende groepen zijn afgewogen, en dat daarbij gebruik wordt gemaakt van de informatie die het pensioenfonds heeft over haar deelnemerspopulatie. Het pensioenfonds onderbouwt waarom de effecten van de gemaakte keuze passend zijn bij de specifieke deelnemerspopulatie (of in ieder geval passender zijn dan alternatieve keuzes). Denk bijvoorbeeld aan: waren er alternatieven voor het loslaten van de leenrestrictie en hoe zouden die hebben uitgedaan? Of: hoe is uitlegbaarheid meegewogen in de keuze voor een collectieve uitkeringsfase? Het is hierbij belangrijk dat het pensioenfonds een zelfstandige onderbouwing geeft van de zelfgemaakte keuzes, en daarbij dus niet verwijst naar het transitieplan dat is opgesteld door sociale partners.

In het onderzoek ziet de AFM verschillende invullingen. Sommige pensioenfondsen formuleerden eigen doelstellingen, uitgangspunten en/of randvoorwaarden waaraan ze de uitkomsten van de invulling van de pensioenregeling toetsten, al dan niet in aanvulling op de doelstellingen van de sociale partners. Andere pensioenfondsen hebben bij de start van het proces voor het komen tot een nieuwe pensioenregeling met sociale partners gezamenlijke uitgangspunten geformuleerd. Beide vormen zijn mogelijk, mits het pensioenfonds een eigen reflectie geeft op in hoeverre zij de (elementen van de) pensioenregeling passend acht, gegeven de deelnemerseffecten.

Tip(s) op basis van goede voorbeelden die de AFM heeft gezien in het onderzoek:

- Geef inzicht in de kenmerken van de deelnemerspopulatie zodat het oordeel over de mate van passendheid goed herleidbaar is.
- Maak gebruik van een vast, gestructureerd kader dat steeds herkenbaar terugkomt. Dit kader kan worden gebruikt voor zowel de onderbouwing van de passendheid van individuele elementen en die van de pensioenregeling als geheel. Elementen die de AFM in de verkenning daarin terug ziet komen zijn bijvoorbeeld uitvoerbaarheid, uitlegbaarheid, evenwichtigheid en risico's voor specifieke deelnemersgroepen.
- Onderbouw de mate van passendheid aan de hand van eigen uitgangspunten en/of doelstellingen. Of maak duidelijk hoe het pensioenfondsbestuur, met deelnemerseffecten van de gemaakte keuzes in de hand, zelf reflecteert op gezamenlijk met de sociale partners geformuleerde uitgangspunten of doelstellingen. Verwijs daarbij naar eigen documenten.
- Maak expliciet hoe uitlegbaarheid is meegewogen in de onderbouwing van de mate van passendheid.

5 Toets of het document te volgen is voor de lezer

Omdat de opdrachtbevestiging tot doel heeft een gezamenlijk gedragen beeld van de opdracht te bevorderen bij pensioenfondsen en sociale partners is het van belang dat de opdrachtbevestiging begrijpelijk is en een duidelijke structuur heeft. De AFM heeft begrip voor de uitdaging in de afweging tussen enerzijds het leesbaar houden van de opdrachtbevestiging zelf en anderzijds het rekenschap geven van alle nuances. In het onderzoek heeft de AFM gezien dat alle pensioenfondsen hier oog voor hebben. Een opdrachtbevestiging kan nooit een allesomvattend beeld schetsen, maar moet de lezer wel voldoende informatie en aanknopingspunten geven om zich een beeld te kunnen vormen van het geheel. Ook als deze lezer niet het hele voortraject heeft bijgewoond.

In de opdrachtbevestiging komt veel informatie samen die gedurende een lange periode in een vaak intensief traject met sociale partners is doorgesproken aan de hand van veel documenten en onderliggende analyses. Die intensieve betrokkenheid en samenwerking leidt er soms toe dat bepaalde zaken of details die relevant zijn voor de opdrachtbevestiging als bekend worden verondersteld, of slechts erg impliciet zijn opgenomen. Ook ziet de AFM regelmatig dat in algemene/brede zin wordt verwezen naar achterliggende documenten met relevante informatie. Het gevolg kan zijn dat niet-direct betrokken of toekomstige bestuurders en sociale partners moeite kunnen hebben de opdrachtbevestiging te volgen. In algemene zin verwijzen naar een document van vele pagina's maakt de opdrachtbevestiging tot een ingewikkelde zoektocht voor (toekomstige) lezers.

De AFM verwacht ten minste dat de relevante informatie duidelijk is opgenomen in de opdrachtbevestiging zelf of dat daarvoor concreet wordt verwezen (bijvoorbeeld met paragraaf- of paginanummers) naar achterliggende documenten. De AFM ziet bij de in de verkenning beoordeelde opdrachtbevestigingen dat verwijzingen niet altijd duidelijk of compleet zijn of dat bij sommige onderdelen uitleg ontbreekt.

Ongeacht de keuze voor verwijzingen of een zelfstandig leesbaar stuk – beide zijn mogelijk – is het van belang dat de opdrachtbevestiging zo in elkaar zit dat er snel tot de essentie kan worden gekomen, ook voor de minder ingevoerde lezer. Immers is niet iedereen die de opdrachtbevestiging leest even goed ingewijd op alle onderwerpen die in de opdrachtbevestiging aan bod komen.

Het kan raadzaam zijn om, na de definitieve overgang naar de nieuwe pensioenregeling, de opdrachtbevestiging nogmaals door te lichten en te controleren of deze compleet is.

Een voorbeeld waar verbetering mogelijk is:

- In de opdrachtbevestiging wordt in het geheel niet verwezen naar andere documenten. In principe kan dat, mits de opdrachtbevestiging zelf voldoende informatie bevat, maar in dit geval was dat niet zo. De relevante informatie was wel te vinden in documenten van het pensioenfonds, maar er waren geen verwijzingen opgenomen.

Waarom? *Zonder expliciete verwijzing komt de lezer van de opdrachtbevestiging niet bij de informatie in de betreffende documenten.*

Tip(s) op basis van goede voorbeelden die de AFM heeft gezien in het onderzoek:

- Houd de doelstelling van de opdrachtbevestiging steeds in gedachten.
- Zorg voor begrijpelijk taalgebruik, zeker in samenvattende passages.
- Gebruik een duidelijke structuur en voer deze consequent door. Begin bijvoorbeeld ieder onderdeel met een korte uitleg van het element en een opsomming van de keuzes die het pensioenfonds had. Een ander goed voorbeeld van een heldere structuur uit de verkenning: een korte opdrachtbevestiging met de hoofdlijnen en een uitgebreidere bijlage waarin de details meer zijn uitgewerkt.
- Houd bij leesbaarheid en vindbaarheid ook de toekomst in gedachten: kan over een paar jaar nog worden gereconstrueerd wat de gedachtegang was?
- Ga na of alle informatie in de opdrachtbevestiging staat (voldoet de opdrachtbevestiging aan de wettelijke vereisten) en of alle bijlagen en stukken waarnaar wordt verwezen zijn bijgevoegd.
- Verwijs gericht. Overweeg of het handig is om een korte samenvatting, toelichting of conclusie op te nemen.

Toezicht en onderzoeksverantwoording

In de vorig jaar gepubliceerde leidraad opdrachtbevestiging heeft de AFM aangegeven welke verwachtingen zij heeft bij de door pensioenfondsen op te stellen opdrachtbevestigingen, en op welke aspecten zij in ieder geval zou letten in haar toezicht. Tegelijkertijd is benadrukt dat er een grote mate van vrijheid is ten aanzien van de invulling, zodat deze kan aansluiten bij de aard en specifieke omstandigheden van het pensioenfonds. De leidraad heeft de focus van het verkennend onderzoek bepaald.

De juridische basis is te vinden in artikel 102a Pw jo. artikel 28d van het BuPw).^{6,7} Het toezicht op de opdrachtbevestiging is verdeeld over de Nederlandsche Bank (DNB) en de AFM. De AFM houdt toezicht op de toelichting door het pensioenfonds op:

- wat de effecten van de inrichting van de pensioenregeling zijn op de verwachte pensioenen voor de verschillende leeftijdscohorten; en
- de onderbouwing in welke mate de gevolgen van de voorgenomen pensioenregeling, zowel op de onderdelen als de gezamenlijke werking van de verschillende onderdelen, passen bij deelnemers, gegeven de samenstelling van de populatie van het fonds.

Onderzoeksverantwoording

De opdrachtbevestiging is een informatiedocument dat door het pensioenfonds aan sociale partners wordt gestuurd. Vanwege dit karakter heeft de AFM in haar verkennend onderzoek met name gekeken of de wettelijk vereiste elementen zijn opgenomen in de opdrachtbevestiging, en in hoeverre de opzet van het document bijdraagt aan het overbrengen van deze informatie. De AFM heeft geen inhoudelijke beoordeling uitgevoerd naar de correctheid van de informatie, en velt ook geen oordeel over de conclusie van het pensioenfonds over de mate van passendheid van de gemaakte keuzes.

In dit onderzoek is gesproken met partijen uit de sector en zijn de opdrachtbevestigingen van tien pensioenfondsen en -kringen beoordeeld en besproken.⁸ Het door de AFM verstuurd informatieverzoek bestond uit een vragenlijst en een verzoek om het van sociale partners ontvangen transitieplan, de opdrachtbevestiging met inbegrip van de documenten waarnaar verwezen wordt en de notulen van de bestuursvergadering waarin de opdrachtbevestiging is vastgesteld. Na beoordeling van de ontvangen informatie heeft de AFM een verdiepend gesprek gevoerd met deze pensioenfondsen en -kringen. In deze gesprekken is stilgestaan bij tips die de gesproken pensioenfondsen hebben voor partijen die nog moeten starten of bezig zijn met het opstellen van de opdrachtbevestiging. Aan alle betrokken pensioenfondsen en -kringen zijn de fondsspecifieke bevindingen teruggekoppeld.

Aangezien diverse pensioenfondsen en -kringen ten tijde van publicatie van dit rapport al gestart of in een vergevorderd stadium zijn met hun opdrachtbevestiging, heeft de AFM vooruitlopend op deze publicatie al voorlopige bevindingen en aandachtspunten teruggekoppeld, via een online leermodule van SPO Nyenrode, in workshops op haar Pensioenevent van 6 juni 2024 en in het transitiebulletin van juli 2024.⁹

⁶ De opdrachtbevestiging is voor beroepspensioenfondsen opgenomen in artikel 109a Wet verplichte beroepspensioenregeling (Wvb) jo. 28d BuPw. Als wordt gerefereerd aan artikel 102a Pw, wordt ook bedoeld op artikel 109a Wvb.

⁷ Een uitgebreidere beschrijving van het wettelijk kader is te vinden in hoofdstuk 1 van de leidraad opdrachtbevestiging.

⁸ Het informatieverzoek is naar een groter aantal partijen gestuurd. Pensioenfondsen en -kringen waarbij de opdrachtbevestiging nog niet definitief was, hoefden geen informatie aan te leveren.

⁹ Zie [Wtp-uitvraag: piek opdrachtbevestiging eind 2024 \(afm.nl\)](#) en [Onderzoek opdrachtbevestiging: tips en goede voorbeelden \(afm.nl\)](#)

Tot slot

De AFM ziet, net als de meeste pensioenfondsen die wij hebben gesproken in het kader van deze verkenning, de opdrachtbevestiging als een waardevolle toevoeging aan het proces van de totstandkoming van de pensioenregeling. Een gedegen opdrachtbevestiging creëert overzicht in het omvangrijke aantal stukken dat in het besluitvormingstraject de revue passeert, helpt het pensioenfonds zijn eigen rol en verantwoordelijkheid te pakken en zorgt zowel voor de huidige betrokkenen als nieuwe besluitvormers voor een compleet en gedragen beeld van de gemaakte keuzes en gevolgen. Daarmee kan het belangrijke aanknopingspunten bieden voor verdere communicatie en keuzebegeleiding.

Met deze publicatie beoogt de AFM de partijen die bezig zijn met de opdrachtbevestiging een handreiking te geven, zodat zij de invulling naar nog een hoger niveau kunnen tillen. De AFM verwacht dan ook dat zij kennisnemen van de tips en aandachtspunten uit deze publicatie. De komende periode zal de AFM in haar toezicht aandacht blijven houden voor de opdrachtbevestiging.

Bij vragen kunnen pensioenfondsen contact opnemen via pensioen@afm.nl.

Autoriteit Financiële Markten

Postbus 11723 | 1001 GS Amsterdam

Telefoon

020 797 2000

www.afm.nl

Follow us: →

De AFM maakt zich sterk voor eerlijke en transparante financiële markten.

Als onafhankelijke gedragstoezichthouder dragen wij bij aan duurzaam financieel welzijn in Nederland.

De tekst van deze publicatie is met zorg samengesteld en is informatief van aard. U kunt er geen rechten aan ontleen. Door veranderende wet- en regelgeving op nationaal en internationaal niveau is het mogelijk dat de tekst niet actueel is op het moment dat u deze leest. De Autoriteit Financiële Markten (AFM) is niet aansprakelijk voor de eventuele gevolgen – bijvoorbeeld geleden verlies of gederfde winst – ontstaan door of in verband met acties ondernomen naar aanleiding van deze tekst.

© Copyright AFM 2024